

Aprentatge i desenvolupament II

2013/2014

Codi: 102084

Crèdits: 4

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500798 Educació primària	FB	3	1

Professor de contacte

Nom: Susana Donada Colomer

Correu electrònic: Susana.Donada@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

L'assignatura Aprentatge i Desenvolupament II, en tant que assignatura bàsica, no té prerequisits especials d'entrada. Però les competències i l'opció metodològica que es pren sí que requereixen una actitud participativa de l'estudiant, que es concreta en l'assistència i participació activa a l'aula, la predisposició a canvis conceptuals, el treball de lectura prèvia dels textos que es treballen a classe i el treball col·laboratiu amb els companys del petit grup.

Objectius

L'assignatura Aprentatge i Desenvolupament II forma part de la matèria Formació Bàsica: Aprentatge i desenvolupament de la personalitat (Ordre Ministerial ECI/3857/2007). Es tracta d'una formació bàsica, de caràcter obligatori, relacionada amb les matèries bàsiques de l'àrea del coneixement de Ciències Socials i Jurídiques: Educació i Psicologia. En el seu conjunt, la matèria té 18 crèdits ECTS, que es distribueixen en tres assignatures de caràcter obligatori, de 6, 4 i 5 crèdits respectivament: Aprentatge i Desenvolupament I; Aprentatge i Desenvolupament II i Diferències i Inclusió. Cada assignatura té una durada semestral i es situen als cursos segon i tercer.

Aprentatge i desenvolupament II és una assignatura bàsica de 4 crèdits dins del Pla d'estudis de Graduat en Educació Primària. Conjuntament amb la resta d'assignatures del pla d'estudis, molt especialment les de pedagogia, sociologia i didàctiques específiques, s'orienta a la professionalització creixent de l'estudiant de Magisteri. Té l'objectiu d'ajudar a construir criteris per a l'anàlisi i comprensió de les pràctiques educatives escolars i desenvolupar habilitats per al disseny i la pràctica de l'ensenyament.

Els objectius formatius de l'assignatura són:

- Analitzar la interacció entre els processos de desenvolupament i aprenentatge, i valorar la influència dels diferents contextos educatius. Identificar i interpretar les diferents necessitats educatives i d'aprenentatge de l'alumnat.
- Analitzar actuacions educatives en l'àmbit de l'educació formal i aprofundir els aspectes cognitius, motrius, afectius i socials interactius del desenvolupament.
- Analitzar els propis processos d'aprenentatge, l'organització del coneixement i els processos psicosocials i motivacionals que tenen lloc en el context de l'aprenentatge escolar.
- Revisar les pròpies creences i teories sobre l'aprenentatge i l'ensenyança amb l'ajut de les aportacions teòriques més rellevants, l'anàlisi sobre l'experiència personal com a mestres i com a alumnes, l'anàlisi de les observacions realitzades durant el Pràcticum, i la contrastació amb els companys.

Competències

- Educació primària
- Abordar i resoldre problemes de disciplina.
- Analitzar críticament el treball personal i utilitzar els recursos per al desenvolupament professional.
- Analitzar i comprendre els processos educatius a l'aula i fora d'ella relatius al període 6-12.
- Analitzar i reconèixer les pròpies competències socioemocionals (en termes de fortaleses, potencialitats i debilitats), per desenvolupar aquelles que siguin necessàries en el desenvolupament professional.
- Comprendre els processos d'aprenentatge relatius al període 6-12 al context familiar, social i escolar.
- Conèixer i aplicar a les aules les tecnologies de la informació i de la comunicació.
- Conèixer i saber exercir les funcions de tutor i orientador en relació amb l'educació familiar al període 6-12.
- Conèixer les característiques d'aquests estudiants, així com les característiques dels seus contextos motivacionals i socials.
- Conèixer les propostes i desenvolupaments actuals basats en l'aprenentatge de competències.
- Fomentar la convivència a l'aula i fora d'ella, resoldre problemes de disciplina i contribuir a la resolució pacífica de conflictes.
- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Reflexionar entorn les pràctiques d'aula per tal d'innovar i millorar la tasca docent. Adquirir hàbits i destreses per a l'aprenentatge autònom i cooperatiu i promoure'l entre els estudiants.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).

Resultats d'aprenentatge

1. Buscar informació, organitzar-la i presentar-la a classe utilitzant els recursos TIC.
2. Conèixer i valorar les diferents modalitats de formació permanent de professorat, tant formals com informals per a l'avenç cap a la inclusió.
3. Dissenyar petites actuacions d'intervenció escolar (principalment actuacions a l'aula) o de recerca educativa (partir de la reflexió sobre les actuacions a l'aula) que permetin millorar la qualitat de l'ensenyament.
4. Dominar les competències comunicatives verbals i no verbals i les habilitats socials que permeten optimitzar el clima relacional d'aula i potenciar la funció docent i tutorial.
5. Entendre les implicacions de l'aprenentatge de competències (transversalitat, ús condicional i identificació de continguts bàsics) i la seva relació amb els diferents tipus de coneixements.
6. Entendre les perspectives constructivistes com a una eina per a l'anàlisi, comprensió i millora de les pràctiques escolars.
7. Estimar la importància dels factors socioafectius en l'aprenentatge escolar ('autoconcepte, atribucions causals i motivació).
8. Experienciar competències socioemocionals (com l'avaluació d'altres) per tal de poder exercitar-les i millorar-les.
9. Identificar les diferents concepcions sobre el desenvolupament, i les seves implicacions sobre les pràctiques d'ensenyament.
10. Identificar les estratègies i fases en l'aprenentatge de les actituds, valors i normes, entenent el conflicte com una oportunitat d'aprenentatge.
11. Identificar les influències educatives en els processos d'aprenentatge dels infants.
12. Reconèixer la importància de la competència social, i dintre dels diferents tipus de coneixements, la rellevància i el tractament educatiu de les actituds, valors i normes.
13. Reconèixer la importància dels coneixements previs dels alumnes com a punt de partida de la construcció del coneixement, identificant els tipus i formes d'activar-los, avaluar-los i reestructurar-los.
14. Reflexionar a l'aula, a la llum dels continguts treballats, sobre les experiències de pràctica professional, de forma crítica i constructiva.
15. Ser conscient de l'evolució del concepte d'intel·ligència cap a posicions més plurals i de la complexitat de la seva potencialitat influència sobre l'èxit escolar.
16. Simular el rol de tutor de forma ajustada en les entrevistes amb famílies.
17. Situar la disciplina en l'aprenentatge de les normes i valors, en el marc de la negociació i resolució educativa dels conflictes.

18. Valorar el treball en equip entre mestres i altres professionals en la identificació, avaluació i resposta a les necessitats educatives dels infants, i elaborar treballs en equip al llarg de l'assignatura.
19. Valorar la interacció entre iguals, entendre les bases de l'aprenentatge entre iguals com a procés d'ajuda a la reflexió i, a l'hora, per fomentar l'autonomia.

Continguts

1. Psicologia i Educació. Perspectives constructivistes

1.1 La psicologia de l'educació: objecte d'estudi i finalitats. La psicologia en la formació dels mestres.

1.2. Evolució històrica de la concepció d'aprenentatge, a través de les diferents teories (associacionistes, genètica, de l'aprenentatge significatiu, del processament de la informació i sociocultural).

1.3. Les perspectives constructivistes i la concepció constructivista de l'ensenyament i aprenentatge, com a instrument d'anàlisi interpretació i millora de l'educació escolar.

2. L'alumnat i la construcció de coneixements i desenvolupament personal

2.1. Els coneixements previs i el canvi conceptual.

2.2. Intel·ligències (evolució del concepte) i capacitats per a l'aprenentatge.

2.3. Elements socioafectius: autoconcepte o representació d'un mateix, atribucions causals a l'aprenentatge, i motivació.

3. Els continguts. Competències, coneixements i tractament dels continguts

3.1. Competències i tipus de coneixements.

3.2. El tractament educatiu dels diferents tipus de continguts: Aprenentatge memorístic (fets), significatiu(conceptes), Estratègies d'aprenentatge (ús reflexiu dels procediments) i el tractament de valors, actituds i normes (clima d'aula i resolució de conflictes).

4. El docent. Actuació a l'aula com a ajuda ajustada

4.1. La funció docent: canvis, models, anàlisi de la pràctica i qualitat.

4.2. L'aula com a espai comunicatiu amb un context mental compartit i amb continuïtat.

4.3. L'ensenyament com a ajut ajustat i el traspàs progressiu de control i responsabilitat a l'alumne.

5. La influència educativa dels iguals, la família i la comunitat.

5.1. Interacció entre alumnes i aprenentatge entre iguals. L'aprenentatge cooperatiu: condicions i mètodes.

5.2. La implicació de les famílies a l'escola: rellevància i creació d'oportunitats.

5.3. La participació de l'entorn o comunitat educativa.

Metodologia

El protagonista en el procés d'ensenyament aprenentatge és l'estudiant i és sota aquesta premissa s'ha planificat la metodologia de l'assignatura tal i com es mostra en el quadre anterior.

Cada professor/a informará de l'horari de tutories, així com el sistema per fer la reserva del dia i hora en el cas que sigui necessari fer reserva de dia i hora, o bé quan l'alumne vulgui realitzar una tutoria individualitzada. Algunes tutories poden tenir caràcter obligatori si el/la professor/a ho defineix d'aquesta manera, tant a nivell de grup de treball com a nivell individual.

En el cas que el/la professor/a del grup utilitzi el campus virtual indicarà al seu grup el caràcter informatiu, recomanat i/o obligatori que es faran de les diferents funcionalitats (lliurament de treballs, etc.). Si el/la professor/a considera la comunicació electrònica fora de l'aula, es definirà els emails de referència de l'la professor/a i l'ús obligatori o optatiu pels alumnes de l'adreça institucional del campus@campus.uab.cat.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Presencial en gran grup	20	0,8	
Seminaris	10	0,4	
Tipus: Supervisades			
Hores de supervisió, tutories i avaluació	20	0,8	
Tipus: Autònomes			
Treball autònom	50	2	

Avaluació

L'avaluació es considera l'eina per recollir tant el procés com el resultat de l'aprenentatge. Es promourà periòdicament la reflexió sobre la marxa de la matèria, per tal de fer els ajustos que s'escaiguin. Amb els ajustaments que el professorat de cada grup consideri necessari, s'avaluarà:

Assistència i participació adequada a les sessions (preguntes, dubtes i aportacions argumentades). L'estudiant ha d'assistir un mínim del 80% de les classes (tant presencials com seminaris), en cas contrari es considerarà no aprovat. Si el motiu d'absència és justificat, caldrà portar el justificant corresponent a la següent classe. L'assistència es considera condició necessària per als següents criteris:

- Lliurament de les tres activitats d'avaluació: carpeta d'aprenentatge grupal, treball de síntesi individual i prova individual escrita. Es consideren condicions necessàries per aprovar l'assignatura. La mitjana de les tres notes s'aplicarà a partir d'una puntuació mínima de 4 en les tres activitats d'avaluació.
- La carpeta d'aprenentatge de grup s'avaluarà amb un percentatge del 40% de la nota final de l'assignatura. Aquest dossier ha de recollir les activitats proposades per cada bloc de contingut. És una eina d'avaluació formativa.

El professor/a de cada grup definirà a principi de curs la manera de formar els equips de treball.

La carpeta d'aprenentatge consta de 4 blocs i les seves 4 entregues corresponents per cadascun dels blocs, més una entrega final de la carpeta revisada. En l'entrega final caldrà descriure i justificar les revisions realitzades a partir del feedback del professorat en un espai màxim de 2 pàgines.

Cada bloc de contingut s'haurà de lliurar, mitjançant el campus virtual, abans de la data proposada en el calendari per a cada bloc. Si no es lliura en el termini previst el bloc quedarà suspès. Es podrà lliurar el bloc suspès només en la data prevista per a l'entrega final de la carpeta i es penalitzarà amb una nota màxima d'un 6.

En el cas que la contribució d'algun dels membres del grup sigui inferior o insuficient respecte a la contribució esperada, el professorat podrà atribuir una nota diferenciada als diferents membres. Un estudiant amb contribució insuficient al treball del grup pot suspendre el treball de grup, encara que la nota de grup sigui positiva. Cada equip, un cop el professorat ha avaluat l'activitat, podrà decidir la distribució dels punts totals. La nota de

cada bloc de la carpeta es multiplicarà pel nombre de membres de l'equip. L'equip podrà decidir la distribució dels punts totals obtinguts d'acord amb el grau de contribució de cada participant.

- El treball de síntesi individual s'avaluarà amb un percentatge del 30% de la nota final de l'assignatura. El professorat de cada grup definirà les condicions per a la realització d'aquest treball individual de síntesi de l'assignatura.
- Prova escrita individual. Estudi de cas pautat, sense apunts, s'avaluarà amb un percentatge del 30% de la nota final de l'assignatura.

Criteris d'avaluació

- El lliurament de les tres activitats d'avaluació: carpeta d'aprenentatge grupal, el treball de síntesi individual i la prova final individual es consideren condicions necessàries per aprovar l'assignatura. La mitjana de les tres puntuacions s'aplicarà a partir de 4 en les tres activitats d'avaluació. En el cas de suspendre, amb una nota inferior a 4 alguna de les tres activitats, l'alumnat suspendrà l'assignatura. En aquest cas, no per pujar nota ni per avaluar-se com a prova única, tindrà dret a recuperació. Es penalitzarà amb una nota màxima d'un 6, que farà mitjana amb les dues activitats d'avaluació.
- Pel que fa a la presentació de tots els treballs, és important tenir cura de la redacció i l'ortografia. La informació ha d'estar ben organitzada i l'expressió degudament revisada, tant des del punt de vista textual com gramatical i ortogràfic. A més, qualsevol dels treballs haurà d'incloure un apartat amb el nom de "Referències Bibliogràfiques" que reculli tots els documents consultats per a la realització del mateix. La cita dels documents s'haurà de fer seguint les normes de l'APA (American Psychological Association). Es tindrà en compte la correcta aplicació d'aquesta normativa per a l'avaluació del treball.
- Un cop lliurades les activitats de l'avaluació continuada es proporcionarà una valoració global que serveixi com a orientació i com a devolució del treball realitzat, en un termini de dues setmanes. L'estudiant podrà fer la revisió de la nota en les hores que el professorat té destinades a tutories.
- Per a poder valorar l'evolució de l'aprenentatge dels estudiants i d'acord amb la Normativa de Drets i Deures de la Universitat, cal que les seves activitats siguin versions originals elaborades per ells mateixos i que demostrin la comprensió i reflexió realitzada respecte als continguts de la matèria. Les activitats que no respectin aquesta premissa, atès que no serà possible avaluar-les en termes de l'aprenentatge de l'estudiant, seran suspeses. La còpia en les activitats d'avaluació és motiu per suspendre l'assignatura, sense tenir dret a recuperació.
- Podran optar a una Matrícula d'Honor (MH) aquells estudiants que hagin obtingut una avaluació excel·lent en totes les avaluacions i que hagin participat de manera activa en totes les activitats de l'aula. En el cas que hi hagi més estudiants en les citades condicions que MH disponibles, el professorat decidirà a qui adjudicar aquesta qualificació en funció de la qualitat de la participació a l'aula. D'altra banda s'ha de considerar que el número d' MH possibles és limitat (un 5% del total de persones matriculades en la assignatura).

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Carpeta d'aprenentatge de grup	40%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19
Prova individual escrita: Estudi de cas.	30%	0	0	3, 5, 6, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 19
Treball de síntesi individual	30%	0	0	2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 15, 17, 18, 19

Bibliografia

Les referències que es posen a continuació tenen un caràcter orientatiu. El/la professor/a del grup definirà el caràcter obligatori, recomanat o opcional d'aquelles referències que es consideren adients durant el desenvolupament del curs. En l'assignatura podran ser proposades lectures obligatòries i recomanades en

català, castellà o anglès.

Ausubel, D.P., Novak, J.D. i Hanesian, H. (1983). Psicología educativa. Un punto de vista cognoscitivo. México: Trillas [Publicació original en anglès l'any 1978].

Bruner, J. (1997). La educación, puerta de la cultura. Madrid: Aprendizaje/Visor.

Coll, C. (coord.) (1997). Psicología de l'educació. Barcelona: Ediuoc.

Coll, C., Martín, E., Mauri, T., Miras, M., Onrubia, J., Solé, I. i Zabala, A. (1993). El constructivismo en el aula. Barcelona: Graó.

Coll, C., Palacios, J. i Marchesi, A. (comps.) (2001). Desarrollo psicológico y educación, II. Psicología de la Educación. Madrid: Alianza.

Duran, D. i Monereo, C. (2011). Entramados. Métodos de aprendizaje cooperativo y colaborativo. Barcelona: Horsori.

Good, T.L. i Brophy, J.E. (2000). Looking in classrooms (7th edition). New York: Longman.

Heargraves, A. (1996). Profesorado, cultura y postmodernidad (cambian los tiempos, cambia el profesorado). Madrid: Morata.

Johnson, D, Johnson, R.y Holubec, E. (1999). El aprendizaje cooperativo en el aula. Barcelona. Paidós.

Lacasa, P. (1997) Familias y escuelas. Caminos de la orientación educativa. Madrid: Aprendizaje/Visor.

Long, M. (2000), The psychology of education. Routledge Farmer.

Marchesi, A. i Martin E. (1998). Calidad de la enseñanza en tiempos de cambio. Madrid: Alianza.

Monereo, C. i Solé, I. (coords.) (1996). El asesoramiento psicopedagógico: una perspectiva profesional y constructiva. Madrid: Alianza.

Novak, J.D. (1998). Conocimiento y aprendizaje. Madrid: Alianza.

Pozo, J.I. (1996). Aprendices y maestros. La nueva cultura del aprendizaje. Madrid: Alianza.

Rodrigo, M.J. i Palacios, J. (eds.) (1998). Familia y desarrollo humano. Madrid: Alianza.

Rogoff, B. (1993). Aprendices del pensamiento. El desarrollo cognitivo en el contexto social. Barcelona: Paidós.

Slavin, R. (2000). Educational Psychology. Theory and Practice. Needhan Heights, MA: Allyn & Bacon.

Smart, J. C. (ed.) (2000). Higher Education: Handbook of Theory and Research. New York: Agathon Press.

Stenberg, R.J. (1983). Handbook of human intelligence. Cambridge, MA: Cambridge University Press [Traducció castellana: Inteligencia humana (4 vols.). Barcelona: Paidós, 1987-1989]

Wells, G. (2001). Indagación dialógica. Hacia una teoría y una práctica socioculturales de la educación. Barcelona: Paidós.

Enllaços web:

<http://aera.net> American Educational Research Association (AERA)

<http://www.apa.org> American Psychological Association (APA)

<http://www.cop.es/psicologiatelematica> Colegio de Psicólogos de España.

<http://www.xtec.net/index.htm> Xarxa telemàtica Educativa de Catalunya. Departament d'Educació.

<http://teach.valdosta.edu/whuitt> Educational Psychology Interactive.

<http://psych.athabascau.ca/html/aupr/educational.shtml> Educational and Instructional Psychology.

<http://www.earli.org/> European Association of Research on Learning and Instruction (EARLI).

<http://www.isftic.mepsyd.es/> Instituto Superior de Formación y Recursos en Red para el Profesorado.
Ministerio de Educación.

<http://www.yorku.ca/dept/psych/lab/links/educate.htm> Psychology Information Resources: Education Related.